

פרוטוקול מס. 183

מישיבת ועדת הכלכלה

יום ה', ט' באדר ב', תשל"ו - 11 במרס 1976, שעה 10.00

נ כ ח ו

חברי הוועדה: היו"ר י. מודעי

א. אבטבי

מ. דרובלס

י. דרניצקי (יודיץ)

נ. קצב

י. שערי

א. לבני

מוזמנים:

א. שומר

י. לירם

א. יפה

משרד המסחר והתעשייה

מזכיר הוועדה:

פ. פלקסר

יועץ כלכלי:

ד. לב

רשמה:

א. דגני

סדר-היום:

חוק הליכות המסחר, תשל"ב - 1972.

חוק הליכות המסחר, תשל"ב-1972

היו"ר י. מודעי: אני פותח את הישיבה.

נמשיך את הדיון בחוק הליכות המסחר. בישיבה הקודמת סיימנו את הדיון בסעיף 12 לחוק ונעבור עכשיו לסעיף 13.

סעיף 13 - אי ידיעה אינה הגנה

א. שומר: סעיף 13 אומר כי מי שנותן תיאור כוזב למצרך או שירות, לדוגמה אם סימן מצרך מסוים כמכיל ויטמין א', הרי גם אם לא ידע שהתיאור הוא כוזב, אי-הידיעה איננה הגנה. כאשר הוא נותן תיאור עליו לדעת מה הוא משקף, ואם הוא איננו יודע עליו לבדוק ולהיווכח שהתיאור הוא אמיתי.

נ. קצב: אני מבחינה בין קמעונאי לבין סיונאי. זירת המאבק היא בין הקמעונאי לבין הצרכן.

א. שומר: אם אדם נותן תיאור עליו לדעת שזהו תיאור אמת. לא מדובר על המשתמש אלא על אותו אדם הנותן את התיאור.

היו"ר י. מודעי: הסעיף הוא ברור. נשמע עכשיו את השאלות וההערות של חברי הוועדה.

מ. דרובלס: הוראות סעיף 13 הן חמורות. הן חלות גם על העתונים ועל משרדי הפרסום.

א. שומר: לכך יש סעיפים אחרים בחוק. לענין עתונאים ופרסומאים יש הוראות מיוחדות בחוק, ואלה חלות עליהן.

מ. דרובלס: סעיף 13 חול גם על אדם שעיסוקו אריזה. האם הוא חייב לבדוק כל מוצר שהוא אורז ומדביק עליו את התווית? אין ברשותו הכלים המאפשרים לעשות בדיקות של המוצרים שהוא אורז.

היו"ר י. מודעי: בענין הטלת אשמה יכולות להיות שלוש דרגות:

האחת, שיש כוונה - ולא צריך להוכיח כוונה;

השנייה - יכולת ידיעה, וזה פחות מאשר כוונה, וזה טעון הוכחה; והשלישית - אחריות אבסולוטית. אין זה מענין אם ידעת או לא ידעת; עשית ואתה אחראי.

סעיף 13 בא להטיל אחריות אבסולוטית: נתת תיאור, מתברר שהוא כוזב, אתה אחראי. אינך בטוח אם התיאור אמיתי, אל תתן אותו. הואיל וזו פעולה

פוזיטיבית של מעשה העלול להטעות, תואיל לבדוק עד הסוף ולוודא אם התיאור הוא נכון. לא וידאת זאת - אתה אחראי. טוען חבר-הכנסת דרובלס, בצדק:

מה דין אותו מקרה שהאיש לא יכול היה לדעת? נאמר לו שהמוצר מכיל ויטמין א' המעבדה הטעתה אותו. כאן האחריות היא על הייצרן ששם את התווית ולא

על המדפיס אותה. גם אם יש בידו מסמן של המעבדה האומר שהמוצר מכיל

ויטמין א', זה לא ישמש לו הגנה. האיש שם תווית מטעה על המוצר. איש לא קנה את המוצר, הוא גם לא התכוון למכור אותו. אתה מציג מוצר ועליו תווית

עם תיאור כוזב, אתה אחראי. זה לא שייך להגנת הצרכן.

הבאתי דוגמה מהי המשמעות של אחריות אבסולוטית,

המביאה את הענין לקיצוניות רבתי. בחוק הפלילי וגם בחוק האזרחי יש הוראות בדבר אחריות אבסולוטית. בחוק בו אנו דנים עכשיו לא הטלנו אף-פעם

אחריות כזו. זהו הסעיף הראשון הבא להטיל אחריות אבסולוטית. אם הכוונה היא להגן על הצרכן, יש סעיף 12. האמור כאן הוא מעבר להחזקה ואספקה של

מצרך או שירות. לפי דעתי, סעיף זה, אם הוא מתכוון להטיל אחריות

אבסולוטית, חופף את הסעיף הספציפי, ואסור להרשותו; אם הוא איננו מתכוון

להטיל אחריות אבסולוטית, אז צריך לשנות את הנוסח; לא להכניס בניסוח

את המושג של כוונה, כי זה קשה להוכיח, אבל לפחות יש להכניס את הסייג

על היכולת לדעת.

י. שערי:
בסעיפים קודמים כאשר דנו בתיאור כוזב עשינו
אבחנות שונות. במקרה זה יש לייצרן אחריות יותר
גדולה מאשר לאורז או לבעל החנות.

היו"ר י. מודעי: באותם מקרים שיש סעיף ספציפי לא תופס הסעיף הכולל.

י. שערי:
אינני יודע אם צריך להוסיף סעיף דרקוני המטיל
אחריות מוחלטת. אינני יודע אם הסעיף דרוש.

היו"ר י. מודעי:
היועץ המשפטי אמר שזו פעולה המחייבת בדיקה עד
הסוף. הוא בדק עד הסוף, אבל הוא הוטעה, למשל,
על-ידי המעבדה. או הוא עשה מעשה היתולי אצלו במפעל, המוצר עם התוית
לא הגיע כלל לחנות. לפי הוראות סעיף זה הוא עבר עבירה. אפילו בשלב
של הניסויים זוהי עבירה.

הייתי רוצה למחוק את הסעיף, אבל אם התביעה יכולה
להוכיח שמי ששם את התווית עם התיאור הכוזב - לא שהיתה לו כוונת זדון,
זה קשה להוכיח - הוא ידע שהאינפורמציה לא נכונה, או יכול היה לדעת זאת,
אותו אפשר יהיה להאשים. האיש לא טרח לבדוק במעבדה אם התיאור נכון,
אזו אפשר לתפוס. השאלה היא אם אנו רוצים שהייצרן או האורז יהיו
אחראים לכך אחריות אבסולוטית.

נ. קצב:
אנו טוענים שייצרנים ואפילו רשתות שיווק גדולות
צריכים להחזיק מעבדות. אינני יודעת אם במקרים
מסוימים אין הסכמה בשתיקה בין המעבדות המוחזקות לבין הרשתות.
הייתי רוצה שהוראה זו תחול גם על מי שהתכוון לתת תיאור כוזב.

היו"ר י. מודעי:
כוונה קשה להוכיח. אפשרות לדעת קל להוכיח.
לא צריך להוכיח ידיעה אלא אפשרות לדעת, וזה ניחן
להוכחה על-ידי מומחה. קשה להוכיח שאדם התכוון להטעות. הנתבע הוא
אפריורי חף מפשע. אם התביעה לא הוכיחה מעל לכל ספק כוונה, לא יעזור דבר.
אם נכניס כאן את המושג של כוונה, נכביד על התביעה להביא נאשמים לדין.
לכן אני אומר: ידע או יכול היה לדעת.

נ. קצב: יש יצרן, יש אורז ואחר-כך סיטונאי.

היו"ר י. מודעי:
מדובר על נותן התיאור. אותו צריך למצוא.
חובת הוכחה על התביעה.

מ. דרובלס:
אני מציע למחוק את הסעיף. למפעלים גדולים אין
בעיה, יש להם אמצעים לערוך את כל הבדיקות. מה
שאין בעלי מפעלים קטנים, המעסיקים מספר קטן של פועלים. האם אלה יכולים
להחזיק מעבדה פרטית לבדיקות? ממשלה המתיימרת להיות סוציאלית היא
מציעה סעיף הפוגע באיש הקטן. אדם לקוח מוצר מאושר על-ידי מכוון התקנים.
הוא יכול לבדוק אם התיאור הוא נכון?

היו"ר י. מודעי: החוספת שהצעת "יכול היה לדעת" עונה על הבעיה.

מ. דרובלס:
יש סעיפים אחרים בחוק הדנים בתיאור כוזב. אני
רוצה להגן על הצרכן. סעיף זה רק מקשה עליו.
התיקון שהציע היו"ר מפיג אמנם את חומרתו של הסעיף, אבל אינני מסתפק
בהקלה זו. אי-אפשר להטריד אדם ולאלצו להוכיח שהוא לא יכול היה לדעת.

א. אבטבי:
הסעיף בנוסחו המוצע הוא חמור. אני מציע להשאיר
את הסעיף עם תיקון האומר: אם ידע או היה עליו
לדעת.

י. דרניצקי (יודין): שם החוק הוא: חוק הליכות המסחר, וגם אם הוא נוגע בבעיות של יצרנים הוא מכוון בעיקר למסחר. אפשר להחליט כי אי-אפשר להשליט בארץ הליכות מסחר הוגנים כי בתנאים הקיימים שאדם מרמה את רעהו הדבר כרוך במשפטים בלי סוף. אני מאמין שיש אפשרות לקבוע כללי מסחר הוגנים, וזה קודם-כל תלוי בהגדרה ברורה של כוונות החוק. כוונת החוק יותר חשובה מאשר העונשים שייקבעו במקרה זה או אחר.

חבר-הכנסת דרובלס כיוון את דבריו לייצרנים קטנים. אני רוצה לדבר על סוחרים, כי זוהי כוונת החוק בראש וראשונה. מה שנוגע לרשתות שיווק כמו סופרמרקטים או בתי-מסחר גדולים, גם חבר-הכנסת דרובלס אומר שיש להם אפשרות לבדוק אם התיאור של המצרך הוא נכון. מה מתרחש בשטח של המסחר הזעיר? קיימת התחרות ויש ספקים שונים. איש המסחר הזעיר לעתים קרובות מחליט מטעמים מסחריים לא להקפיד על המוניטין של הייצור שאת סחורתו הוא מוכר. הוא מוכר לצרכן תוצרת פגומה, בהרבה מקרים בידיעה, ולעתים תוך רשלנות, כי הטיב או הרמה של התוצרת אינם מעסיקים אותו. הוא לא מרגיש עצמו חייב לדאוג לכך.

כיוון שהוועדה התחילה לדון בחוק התחלתי להתעניין בנושא בחוג מצומצם של משפחות. שמעתי שסוחרים מוכרים מוצרים שכל דמיון ביניהם לביץ התיאור שניתן להם הוא מקרי. המוכר רואה עצמו כמי שמקבל סחורה ומוכר אותה ואיננו נושא בשום אחריות כלפי הצרכן לגבי טיב הסחורה או תיאורה. הרשימה הארוכה של ההונאות מעוררת את השאלה: עד היכן מוכן אדם ללכת בשביל רווח מפוקפק?

מהו אחוז האנשים שעדיין קונים בחנויות מכולת?
י. לירם: הרוב הגדול, 75%. רוב האנשים תלויים במסחר הזעיר. אם אינם קובע הוראות בתחום המסחר הזעיר, אינך נותן הגנה מינימלית לצרכן. עלינו לקבוע נורמות משמעותיות לגבי הליכות המסחר. אם הסוחר יוכל להצדיק עצמו, הוא יביא ראיות. (היו"ר י. מודעי: לא לפי הוראות סעיף זה.) אני מכיר את שופטי ישראל.

אם אעמוד בפני ברירה, אולי אחתור לפשרה, אם כי אני חושב כי המציאות מחייבת החמרה. בשלב זה אני מגן על סעיף 13 בניסוחו המוצע.

מ. קצב: השאלה אם הנוסח "ידע או לא ידע" לא יגרום עוול לאנשים תמימים. המטרה שלי היא להגיע לאיזון. אי-אפשר להגן על הצרכן בשיטה שאיננה רואה את המציאות. כאן דרושה גישה קונסטרוקטיבית ומציאותית. אני הייתי רוצה להוסיף את הכוונה או נוסח אחר שיענה על הבעיה בצורה יותר משמעותית.

היו"ר י. מודעי: לחברים המבקשים למחוק את הסעיף רצוני להבהיר שאין כאן איסור לתת תיאור אלא הכוונה היא לא לאפשר לתת תיאור דמיוני החורג מכל גבול סביר ואמיתי למצרך או שירות. לאלה המציעים להשאיר את הסעיף בנוסח המוצע רצוני לומר שגם אם השופט ישתכנע כי נותן התיאור לא ידע או לא יכול היה לדעת שזהו תיאור כוזב, הוא לא יוכל לזכותו. הוא יוכל במסיבות המקרה להטיל עליו קנס סמלי. לאיש יש אישור של מכון התקנים, אבל הטעות היא של מכון התקנים.

א. שומר: אני מבקש לחזור ולעייץ בסעיף. בסעיף 12 עשינו אבחנה לגבי השיוך. כאן מדובר על פעולה פוזיטיבית. (י. שערי: מה דינו של המפרסם?) יש הוראות מיוחדות לגבי מפרסמים ועתונאים, שם אין אחריות פלילית. במקום שיש הוראה ספציפית לא חלה הוראה כללית. (מ. דרובלס: ומה דינו של האורז?) הסוחר או האורז אט הם נותנים תיאור שהגרביים הם גרבי צמר, עליהם לדעת אם אלה אמנם גרבי צמר. אם הם כתבו זאת ללא בדיקה והתברר שהתיאור כוזב, עליהם לשאת באחריות. (י. שערי: יש סעיפים קודמים.) הסעיפים הקודמים מדברים

על שיוך בתיאור כוזב; כאן דנים באדם המסמן את המצרך בתיאור כוזב. הוא כותב שזוהי חמאה בעוד שהמצרך הוא מרגרינה. הוא חייב לשאת באחריות. מדוע נשיל זאת על היצרן?

ידע או לא יכול היה לדעת זוהי בעיה של אדם שלא עשה את הפעולה. אם עשית את הפעולה היה עליך לדעת מה אתה עושה. חבר-הכנסת מודעי עורר בעיה שמן הראוי לתת עליה את הדעת. הוא קיבל חוות-דעת של מומחה או של מכוון החקנים או ממצאים של מעבדה. אם הוא יוכיח שקיבל חוות-דעת מאיש מקצוע או מסמכות מוסמכת, תהיה זו הגנה טובה. האם בגלל אפשרות של סימון היתולי נשאיר את העניין

פרוץ?

הי"ר י. מודעי: דיברתי על השלבים של תהליכי ייצור וניסויים.

א. שומר: פקח נכנס למפעל ורואה צנצנות ריבה מוכנות לשיווק עם סימון כוזב. האם הוא צריך לחכות עד שהסחורה חגיג לקמעונאי כדי למנוע הונאה בדרך של תיאור כוזב? אני מסכים שחוות-דעת של מומחה חשמל הגנה. הטיעון על סימון היתולי הוא פתח להתחמקות. אדם אחראי למעשיו, ואם הוא נתן תיאור כוזב, עליו האחריות. לכן באה האבחנה בין סעיף 13 לבין סעיף 12. אין מקום לאבחנה בין סוחר גדול או קטן.

י. לירם: זה איננו סעיף אנטי-סוציאלי. הכוונה היא לייצרנים לא אחראים, שאין להם רשיון לקיים התחרות הוגנת, ולכן הם יוצאים לשוק עם מוצרים ונותנים להם תיאור שאיננו אמיתי. זוהי יוזמה שלהם. אפשר להביא דוגמאות מענף התמרוקים והקוסמטיקה. אם לייצרן כזה אין אמצעים לבדיקה, אל יצא לשוק עם מוצרים כאלה.

אני מסכים לדעתו של מר שומר אבל אני מציע לשפץ את הכוונה ולומר: אלא אם יוכיח שלא יכול היה לדעת. אילו לא הוצאנו את האורז מסעיף 12 לא היתה כאן בעיה. עמדתנו היתה לא להוציא אותו בסעיף 12. יש בעיה של ייצרן בחו"ל ואורז בארץ. הייצרן איננו בר דין.

הי"ר י. מודעי: יש הצעה למחוק את סעיף 13, כפי שהציע חבר-הכנסת דרובלס. הצעת המשרד היא להשאיר את הסעיף כמות שהוא ולהוסיף את עניין חוות-הדעת של מומחה או של מעבדה. יש הצעה משולבת של כמה חברי ועדה זמני לירם, לא כנציג המשרד אלא כדעה אישית, להכניס את הסעיף שהוא צריך להוכיח שלא יכול היה לדעת. חובת ההוכחה היא עליו אם לא יכול היה לדעת. אני מעמיד קודם-כל להצבעה את ההצעה למחוק את הסעיף.

ה צ ב ע ה

ההצעה למחוק את סעיף 13 לא נתקבלה.

הי"ר י. מודעי: אני מעמיד להצבעה את ההצעה של המשרד להשאיר את הסעיף כמות שהוא בתוספת: אלא אם כן יש בידו אישור של מוסד מקצועי-מדעי מוסמן החומך בתיאור שהוא נתן. זוהי רוח ההצעה. כמובן שיש לנסח אותה בניסוח משפטי. מול הצעה זו אני מעמיד להצבעה את ההצעה להוסיף סעיף 13 בתנאי שהוכיח שלא יכול היה לדעת.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של נציג המשרד - 1
בעד ההצעה של מספר חברי ועדה - 10

ההצעה להוסיף בסעיף 13 את המלים: אלא אם הוכיח שלא יכול היה לדעת - נתקבלה.

סעיף 14

א. שומר: הוראות אלה כלולות בפקודת סימני מסחר בשני סעיפים. הסעיף דן בפגיעה בסימן מסחר, סימן שיש לו סטטוס מיוחד בהיותו רשום אצל רושם סימני מסחר. הרישום מקנה מוניטין למוצר ונותן לו הגנה בכך שאחרים אינם יכולים להשתמש בו. סימן שנרשם כסימן מסחר מקנה זכות בלעדית לבעליו להשתמש בו. אחרים אינם רשאים על-פי החוק להשתמש באותו סימן.

בסעיף זה אנו מעתיקים את הוראות פקודת סימני מסחר כי פגיעה בסימן מסחר^{יש} בה משום התחרות לא הוגנת אבל היא גם פוגעת בצרכן הסבור שהוא קנה מצרך בעל סימן מסחר ידוע.

היו"ר י. מודעי: בפקודת סימני מסחר באה ההוראה להגן על בעל הסימן, ובחוק זה - על הצרכן.

א. שומר: הוראות אלה תימחקנה בפקודת סימני המסחר. סעיף 14 מדבר על עשיית סימן מסחר ולא על שימוש בו. ההוראות של הסעיף חלות גם על המפרסם וגם על מי שמייצר את הסימן. (מ. דרובלס: כולל הגרפיקאי?) כן. אם אין בעשיית הסימן כדי להטעות, אין בכך עבירה. אם בעל הסימן נתן את הסמכתו לכך, אין עבירה. בפסקה (ב) נאמר: הטוען שבעל הסימן נתן הסמכתו - עליו הראיה.

היו"ר י. מודעי: ההסברים שלך מתייחסים לסימן מסחר רשום.

א. שומר: בסעיף 1 יש הגדרה של המושג "סימן מסחר" ושם נאמר: "סימן הרשום בפנקס סימני המסחר לפי פקודת סימני המסחר 1938, לרבות סימן שירות, סימן מאושר וסימן קיבוצי הרשומים כאמור."

י. שערי: אנו חוזרים לאותו ויכוח העובר כחוט השני בכל הסעיפים האלה: האם האחריות היא שווה על כל הגורמים או שיש דירוג? הכל מסכימים שאסור להשתמש בסימן מסחר כדי להטעות את הציבור. אני חושב שצריך לעשות אבחנה בין הייצרן הבוחר בסימן לבין הגרפיקאי שעושה את הציור, שעליו לא הייתי מטיל את האחריות לעשות את הבדיקה. הייצרן נתן את ההוראה והוא ממלא אחריה. אני יכול להבין שאפשר להטיל אחריות על גרפיקאי שידע כי יש כאן פגיעה בסימן מסחר; אבל אינני יכול לחייב אותו לעשות את הבדיקה.

היו"ר י. מודעי: אני מציע שנקרא את סעיף 15.

א. שומר: מדובר על העושה את הסימן ולא על המשתמש בו. בסעיף 15 נאמר כי באישום על פגיעה בסימן מסחר לפי סעיף 14, תהא הגנה טובה לנאשם אם יוכיח שלא ידע ולא היה עליו לדעת על קיומו של אותו סימן מסחר. לאותו גרפיקאי יש הגנה לפי סעיף 15.

י. שערי: סעיף 15 עונה על הבעיה, אם קוראים אותו יחד עם סעיף 14.

מ. דרובלס: ניסוח שונה של החוק היה מאפשר לקבל אותו בדרך יותר מהירה וטובה. לאורך כל סעיפי החוק אנו מסרבליים אותו על-ידי הכנסת גורמים שונים. מה אשם הגרפיקאי שהייצרן הזמין אצלו רישום של סמל מסחרי? לפי סעיף 15 תהיה לו הגנה, אבל בינתיים מריצים אותו לבית-המשפט ומחייבים אותו לעבור את כל ההליכים המשפטיים.

היו"ר י. מודעי: אם לתובע אין הוכחות שהוא ידע על הפגיעה, הוא לא יתבע אותו^{לדין}. אילו היינו מאחדים את הסעיפים 14 ו-15 לסעיף אחד, הייתי מסכים לאישור.

מ. דרובלס: סעיף 14 כסעיף נפרד לא נראה לי.

א. אבטבי:

גם אני בעד מיזוג הסעיפים 14 ו-15. בסעיף 14(ב) מדובר על סילוף סימן מסחרי בכמה דרכים. אם נעשה שינוי מהותי - ניחא; אבל יש ואדם משפר את הסימן ואיך בכך כדי להטעות.

היו"ר י. מודעי:

החוק חייב לתת את המבחן. אם השופט יאמר שאיך בכך כדי להטעות, איך תביעה.

י. שערי:

ככל שהסימן דומה יותר לסימן הרשום כך יש בו יותר כדי להטעות.

נ. קצב:

מדוע הופרדו סעיפים 14 ו-15?

י. דרניצקי(יודין): אני מציע לומר "בעל עסק שעשה". במקום "מי שעשה".

לעתים יש שימוש בסמל שלא לצורך מסחרי או שלא בהקשר לשימוש המקובל באותו סמל. כאשר אני אומר "בעל עסק" הכוונה גם לכל מי שעומד לשירותו של אותו בעל עסק בעוד שהנוסח "מי שעשה" מקיף עולם ומלואו.

אני מציע שנחשוב על הבעיה של הגרפיקאי. הייתי משחרר אותו מאחריות אילו היתה רק אפשרות אחת שבעל עסק מבקש מהגרפיקאי לעצב עבורו סמל, והוא משלם לו עבור עבודתו. אבל יש גם אפשרות אחרת, שבעל עסק מבקש מגרפיקאי לצייר עבורו סמל מסחרי שיהיה דומה לסמל המסחרי הרשום של מתחרהו בצורה שלא תאפשר לתבוע אותו לדין על פגיעה בסימן מסחר. כיוון שאפשרות כזו קיימת אני נאלץ להסכים שנכלול במסגרת הזו גם את הגרפיקאי העושה יד אחת עם הייצרן.

אני חושב שיש להחמיר בהוראות החוק. ההגיון מחייב להטיל חובת רישום של סמלים מסחריים. (א. שומר: זה קיים.)

נ. קצב: אם תשנה את הנוסח ותאמר "בעל עסק" תשחרר מאחריות רוכלים למיניהם. אני נוטה לקבל נוסח כולל.

היו"ר י. מודעי:

אני קיצוני לשני הכיוונים. אינני רואה הבדל בין פסקה (1) לבין פסקה (2). האמור בפסקה (1) מכסה את הכל. זהו נוסח כולל. לשם מה דרושה פסקה (2)?

אינני יודע מה רוצה המשרד להשיג בסעיף זה. הייתי מבין לו נאמר: השתמש בסימן ללא הסכמת הבעלים. אם הכוונה למי שמתמש בסימן ומטעה את הצרכנים, זאת אני מבין. אבל כאן נאמר "מי שעשה". יש אנשים המשרטטים סימני מסחר כתחביב להנאתם. יש חידונים על סימני מסחר. מזה שייך לצרכן? הנוסח הזה הוא חרגום מאגלית שם המשמעות של המושג "לעש ת" היא קצת שונה מאשר בעברית. לאחר הערות אלה, אינני מסתפק באמור בסעיף קטן (ב), שבו הייתי מחמיר. כאן אני מתפלא על המשרד. אם בעל הסימן נתן את הסכמתו הוא יהיה זכאי? אתם עצמכם נתתם דוגמה של יצרן שרכש עסק מייצרן שני אשר התיר לקונה להשתמש גם בסמל המסחרי שלו. התברר שהייצרן הקונה ייצר דודי שמש מאיכות גרועה. האם מפני שהוא שילם עבור הסמל המסחרי כדי לקבל היתר להשתמש בו הוא רשאי להטעות את הצרכנים?

לכן לדעתי צריך לנקוט נוסח שונה בסעיף קטן (ב) ולומר: הטוען שבעל הסימן נתן לו את הסכמתו יצטרך להוכיח שהסימן גם נרשם על-שמו. חזקה על רשם סימני המסחרי שאם הוא יתיר את השימוש בסימן הוא גם ידאג שהאיכות תהיה שווה.

י. דרניצקי(יודין): האם זה לא מכוסה בסעיפים קודמים?

היו"ר י. מודעי:

אני מציע לא להסתפק בהסכמה של בעל הסימן אלא להטיל עליו חובת רישום נוסף.

לדעתי, בחלק הראשון של הסעיף יש החמרה וכפילות. אני מסכים לכוונה, אבל לדעתי יש לפשט את הנוסח. בסעיף קטן (ב) לא עניתם על הבעיה שאתם עוררתם בפנינו.

א. לבני: האם ההגנה על סימני מסחר מעוגנת בחוק אחר?

היו"ר י. מודעי: מה שמעוגן בחוק השני זוהי ההגנה על היצרן מפני יצרן מתחרה או סוחר. חוק זה בא להגן על הצרכן.

א. לבני: כולנו מכירים את הסמל המסחרי של "עלית". יצרן נעליים מבקש מהגרפיקאי לצייר סמל מסחרי עם האות "ע". לפי הנוסח המוצע אפשר להגיש נגד יצרן הנעליים תביעה על פגיעה בסימן מסחר.

י. דרניצקי (יודין): אני מציע להוסיף בסעיף 6: או שם או סימן מסחרי. היו"ר י. מודעי: זה מופיע בסעיף 7.

י. דרניצקי (יודין): אי-אפשר לוותר על הסעיף מהטעם הפשוט: ברגע שאדם ויתר על הסימן לטובת אדם אחר, זה כבר סימן של האדם אשר רכש אותו, ואין כאן משום סילוף; אף-על-פי כן הוא עלול להטעות את הציבור בכך שהוא יוצר אשליה שזהו אותו מוצר ובאותה איכות. את הנקודה הזו צריך להביא בחשבון.

ההגדרה באה לכסות שטח רחב הכולל את כל האפשרויות של הונאה. אני חושב שצריך להוסיף כאן את המילה "חיקוי", זוהי המילה המתאימה ביותר.

הועלתה אפשרות של שימוש בסימן מסחר לא לצרכי אותו עסק. לפי מיטב הכרחי, אם חברת "עלית" רכשה לעצמה מוניטיין, ואדם רוצה להשתמש בסימן המסחרי של "עלית" כדי למכור נעליים, יש בכך שימוש לא הוגן בסמל מסחרי של יצרן אחר.

א. אבטבי: אולי אפשר לומר: מי שעשה והשתמש..

א. שומר: אני מפנה את חברי הוועדה לדברי ההסבר לסעיפים 14 ו-15 שם מצטטים את הסעיפים 5 ו-38 לפקודת סימני מסחר: סעיף 5 מדבר על עשיה "עשה אותו סימן מסחרי..". וסעיף 38 מדבר על שימוש. גם בפקודה האנגלית יש שני סעיפים נפרדים לעשיה ולשימוש בסימן מסחרי. יש גם הבדל מבחינת האחריות: לעשיה האחריות היא יותר גדולה, ובמה שנוגע לשימוש האחריות היא פחותה. רציתי להבהיר שלא התרגום מאנגלית הוא בעברי הסעיף.

אשר לסעיפי משנה (1) ו-(2) המחוקק הקודם מצא לנכון לעשות את החלוקה. סעיף משנה (1) דן בעשייה סימן מסחר זהה או דומה, ואילו סעיף משנה (2) דן בסילוף של סימן מסחר. אני מסכים לאיחוד שני סעיפי משנה אלה לסעיף אחד.

י. דרניצקי (יודין): אני מציע להוסיף לכאן גם "חיקוי".

א. שומר: ההערה של היו"ר לגבי סעיף קטן (ב) היא צודקת. סעיף זה בפקודת סימני מסחר כוונתו הייתה למנוע התחרות בלתי-הוגנת בלבד. לנגד עיני המחוקק האנגלי לא עמד הצרכן. משהעברנו את הסעיף לחוק זה, איננו יכולים להסתפק בהסכמה של בעל הסימן. יכול להיות שהפתרון הוא ברישום הסימן. אם בעל סימן מרשה לאחר להשתמש בסימן תמורת חשלוס, חזקה עליו שידאג כי המוניטיין שלו לא ייפגע. רשם סימני המסחר איננו מתעניין בטיב המוצר.

היו"ר י. מודעי: יש הגדרה ברורה של התפקידים של רשם הפטנטים ושל רשם סימני מסחר. הרשם חייב לעשות את הבדיקה.

א. שומר: אני מסכים להצעתו של היושב-ראש.

איך לי התנגדות להוספת סעיף קטן (ג) שבו ייאמר
מה שכתוב עכשיו בסעיף 15 כדי לאחד את שני הסעיפים 14 ו-15 לסעיף אחד.

מ. דרובלס: אדם שיש לו תחביב לצייר סמלים ישלח כרטיס ברכה
עם סמל מסחרי. לפי הנוסח המוצע זוהי עבירה. לכן
אני מציע להוסיף: לצורך שימוש מסחרי.

היו"ר י. מודעי: לפי מה שהתגבש כאן, יהיו לסעיף 14 שלושה סעיפי
משנה (א), (ב) ו-(ג). האמור בסעיף 15 יופיע
בסעיף משנה (ג) של סעיף 14. הצעה זו מוסכמת על דעת הכל.

אני חוזר לסעיף משנה (א) שבו ייאמר: מי שעשה אחת
מאלה יראוהו כפוגע בסימן מסחר - בלא הסכמת בעלים עשה סימן מסחר של זולתו,
או סימן הדומה לו עד כדי להטעות, לרבות מי שסילף סימן מסחר בשינוי,
במחיקה, בחיקוי או בדרך אחרת. כאן אני מציע להוסיף: עד כדי להטעות
את המשתמש או את הצרכן שעליו אנו רוצים להגן. זהו כמובן לא הניסוח
הסופי, אבל זוהי הכוונה.

בסעיף משנה (ב) ייאמר: הטוען שבעל הסימן נתן
הסכמתו - לא תהיה זו הגנה אלא אם נרשם הסימן גם על-שמו. כאן אומר
מר שומר שהוא איננו בטוח אם תוספת זו היא הגנה. הואיל ויש קושי
ולא ידוע כרגע מה נותן הרישום, אנו קובעים את העמדה הבאה: קבלת
רשות להשתמש בסימן מסחר איננה הגנה מספקת, אלא אם יובטח בחוק
התנאי שהוא גם יתן את התמורה המסחרית הזוהי ולא אחרת. אינני יודע
איך להבטיח זאת. מר שומר יציע לנו ניסוח או דרך אחרת כדי להבטיח זאת.

י. לירם: אפשר גם לאלץ את בעל הסימן המסחרי שלא יוריד את
הרמה.

היו"ר י. מודעי: אנשי המשרד יביא הצעה ברוח זו לוועדה.

אני מודה לכם ונועל את הישיבה.

(הישיבה ננעלה בשעה 12.00)